

ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА ПЕРЕВОДА

UDC 81-22

Ekaterina Tereshko

Institute of Linguistic, Russian Academy of Sciences

HET VERTALEN VAN NEDERLANDSE MODALE PARTIKELS

‘WEL’ EN ‘MAAR’ IN HET RUSSISCH

For citation: Tereshko E. Het vertalen van Nederlandse modale partikels ‘wel’ en ‘maar’ in het Russisch. *Scandinavian Philology*, 2021, vol. 19, issue 2, pp. 375–385. <https://doi.org/10.21638/11701/spbu21.2021.210>

Het artikel behandelt de mogelijke manieren om een betekenis van de Nederlandse modale partikels weer te geven in Russische teksten als een manier om de Nederlandse cultuur toe te passen in de vertaling. Modale partikels in het Nederlands fungeren als communicatieve markers die specifiek zijn voor de Nederlandse taal. Om erachter te komen welke methodes het meest gangbaar zijn bij het vertalen, onderzoekt dit artikel aan de hand van voorbeelden uit de literaireteksten de lexicale, grammaticale en syntactische methoden om de modale betekenis van de Nederlandse modale partikels in de Russische vertaling te behouden. Bovendien wordt de kwestie van de vertaalbaarheid van de poëtische tekst aangesneden. In navolging van N. M. Azarova en S. Y. Bochner aanvaardt de auteur de stelling over de vertaalbaarheid van een poëtische tekst. De moderne poëzie heeft echter haar eigen specifieke kenmerken, zoals beknoptheid, het belang van de grafische verschijning van het gedicht, discrete presentatie van gedachten. Binnen de grenzen van het groeiende belang van de beeldcultuur in de moderne wereld zien de Nederlandse dichters praktisch af van ‘overbodige’ woorden, als voorbeeld het uiterst zeldzame voorkomen van modale partikels in de poëzie.

Slutelwoorden: Nederlands, modaliteit, modale partikels, culturele accommodatie, vertaling, poëzie, visuele wending, beeldcultuur.

1. INLEIDING

Over de vraag of een tekst volledig kan worden vertaald, wordt al eeuwenlang gedebatteerd. Hierover bestaan verschillende meningen, evenals verschillende benaderingen van het vertaalproces zelf en de evaluatie van het resultaat ervan. Maar “over de vertaalbaarheid van de linguïstische structuur moet men blijven nadenken, zelfs wanneer die voor de mens onvertaalbaar lijkt” schrijft Walter Benjamin [Benjamin, 2000, p. 47] en veel vooraanstaande hedendaagse taalkundigen, vertalers en dichters zijn het met hem eens. Zo hebben N. M. Azarova en S. Y. Bochaver heter in hun artikel “Van de moeilijkheden naar het gemak van het vertalen. Over de moderne filosofie van het vertalen en de vertaalde tekst” over dat de moderne realiteit ons ertoe brengt de poëtische tekst als fundamenteel vertaalbaar te behandelen, in tegenstelling tot de situatie van de jaren 1960–70: “paradoxaal genoeg is poëzie, door de overvloed aan betekenissen en de maximale semantische lading die elk element van de poëtische tekst draagt, altijd vertaalbaar” [Azarova, Bochaver, 2019, p. 151].

Ons artikel zal het aspect van modaliteit, die met modale partikels in het Nederlands weergegeven wordt, in vertaling onderzoeken als een manier om de tekst toegankelijktemaken voor de Russischtalige lezer, en zal de eigenaardigheden van het gebruik van modale partikels in hedendaagse poëtische teksten belichten.

2. MODALE PARTIKELS ALS COMMUNICATIEVE MARKERS VAN HET NEDERLANDS

Als we de vertaalbaarheid van poëzie als axioma aanvaarden en de vertaling opvatten als een van de interpretaties van de tekst, zoals N. M. Azarova suggereert [Azarova, Bochaver, 2019, p. 151], dan kunnen we de vertaalbaarheid van een literairetekst evenmin ontkennen. Het is een feit dat de lezer van een werk in zijn moedertaal, of het nu proza of poëzie is, niet altijd in staat is alle betekenissen die in de tekst besloten zijn te lezen. Soms gebeurt het ook dat de auteur zelf zich niet bewust is van de diepgang van zijn eigen werk. Als voorbeeld: toen men tegen de Nederlandse dichter en prozaschrijver Remco Campert zei dat zijn prozatekst poëtische passages bevatte die grafisch niet overeenkwamen met het visuele beeld van het gedicht, maar een eigen ritme en rijm hadden, erkende hij dat dit klopte [Tereshko, 2015].

Een van de moeilijkheden bij het vertalen uit het Nederlands zijn modale partikels [Balén, Caspers, Wouden, 2014]. Ondanks het feit dat modale partikels ook in het Russisch worden gebruikt, wordt er aangenomen dat de Russische modale partikels qua betekenis niet overeenkomen met de Nederlandse partikels, waardoor deze laatste in de Russische vertalingen vaak worden weggelaten. E. B. Krylova merkt terecht op dat “modale partikels een karakteristiek kenmerk zijn van zowel Slavische als een aantal Germaanse talen, maar dat het Russisch, Duits en Deens daar een bijzondere plaats onder innemen” [Krylova, 2018, p. 27]. Ook Nederlands kan aan deze lijst worden toegevoegd. We nemen ook aan dat een bepaalde reeks modale partikels en hun combinaties deel uitmaken van de culturele code van een bepaalde taal.

3. MANIEREN OM NEDERLANDSE MODALE PARTIKELS IN HET RUSSISCH TE VERTALEN

A. D. Arutyunova merkt op dat “partikels in staat zijn zich te groeperen, een monoloog te dialogeren, te intoneren en te transformeren, de nadruk te leggen op de auditieve waarneming en een bepaalde reactie op te roepen bij de deelnemers aan de communicatie. Dit alles leidt tot een grotere overtuigingskracht en het behoud van de aandacht van de geadresseerde” [Arutyunova, 2010, p. 7]. In het Nederlands komen de modale partikels zeker voor in het mondelinge taalgebruik, maar ze worden ook gebruikt in geschreven literaire teksten. Het onvoldoende gebruik van modale partikels in de spraak van buitenlanders duidt volgens Nederlandse onderzoekers [Balén, Caspers, Wouden, 2014] op een lage beheersing van de Nederlandse taal en een nog niet gevormde communicatieve competentie. Dus zijn modale partikels één van de communicatieve markers van het Nederlands die vertalers voor bepaalde moeilijkheden stellen bij het vertalen naar het Russisch.

Volgens de ANS (Algemene Nederlandse Spraakkunst) zijn modale partikels woorden die de hele zinsinhoud op een subtiele manier kunnen veranderen, in tegenstelling tot focuspartikels die betrekking hebben op een bepaalde woordgroep [Haeseryn, 1997, s. 457]. Bekende voorbeelden zijn ‘nou’, ‘dan’, ‘toch’, ‘maar’, ‘eens’, ‘even’ en andere. Hier zijn een paar voorbeelden voor partikel ‘maar’:

- (1) *Je hebt **maar** 5 minuutjes gewacht.*
'You have **only** waited for 5 minutes.'
- (2) *Ik heb **maar** uren zitten wachten.*
'I have been waiting for hours.'

In het eerste voorbeeld wordt het woord ‘maar’ gebruikt als een focus partikel en het heeft betrekking alleen op de woordgroep ‘vijf minuutjes’ en in het tweede voorbeeld wordt ‘maar’ gebruikt als een modaal partikel dat een irritatie uitdrukt die als oorzaak langdurig wachten heeft.

Het weglaten van modale partikels wordt als een van de vaak gebruikte technieken genoemd bij het vertalen van het Nederlands naar het Russisch vanwege het ontbreken van een adequaat equivalent en de overbodigheid van de modale betekenis in het Russisch [Tereshko, 2021]. Het partikel ‘wel’ wordt bijvoorbeeld in het Nederlands gebruikt om een expliciete of impliciete negatie in een tekst te ontkennen. In het Nederlands moet deze tegenstelling worden uitgedrukt met het partikel ‘wel’, terwijl dat in het Russisch niet nodig is. Als er echter een expliciete ontkenning in een tekst staat, wordt die ook in het Russisch weergegeven. Dit wordt vaak gedaan door ‘ja’ of ‘nee’ te zeggen of door werkwoorden of bijwoorden met de tegenovergestelde betekenis te gebruiken.

- (3) *Dag Anne, hoe gaat het met je? — Goed, dank je wel.* (Anne Frank)

‘Привет, Анна, как дела? — Хорошо, **спасибо**.’

‘Hi, Anne, how are you? — Fine, **thanks**.’

- (4) *Moeder heeft op het ogenblik HEEREN, VROUWEN, KNECHTEN, dat mag ik natuurlijk niet hebben (Margot **wel**!), ik moet eerst wat meer ontwikkeld zijn zoals mijn begaafde zuster.* (Anne Frank)

‘Мама читает сейчас “Господа, дамы и слуги”, мне это, конечно, запрещено (а Марго **можно!**), сначала надо стать чуть более образованной, как моя талантливая сестрица.’

‘At the moment mother reads ‘LORD, WOMAN, KNIGHT’, of course I can’t have that (Margot **can!**), first I have to be more developed like my gifted sister.’

In voorbeeld (3) is de betekenis van ‘wel’ in het Russisch overbodig want het is een deel van een beleefdheids formule ‘dank je wel’ en daarom is het in de Russische vertaling weggelaten. In voorbeeld (4) wordt een expliciete tegenoverstelling uitgedrukt met ‘mag niet — wel’ in het Nederlands en *запрещено — можно* ‘verboden — toegestaan’ in het Russisch.

Uit de analyse van de twee meest voorkomende partikels ‘wel’ en ‘maar’ in literaire teksten kan worden geconcludeerd dat bij weglating de modaliteit, die in het Nederlands door modale partikels wordt uitgedrukt, niet geheel verdwijnt, maar haar uitdrukking vindt met behulp van andere taalmiddelen: grammaticaal, lexicaal en syntactisch. Het

materiaal dat voor de analyse is gebruikt is het Amsterdams Slavisch Parallel Aligned Corpus (ASPAC), dat vriendelijk ter beschikking is gesteld door de samensteller Adrian Barentsen. Dit corpus omvat originele en vertaalde teksten van fictie, in totaal 6.000.000 tokens. Zes literaire werken werden onder de loep genomen (zie Literatuur), waarvan 1000 zinnen zijn geanalyseerd.

Aldus is vastgesteld dathet mogelijk is om de betekenis van modale partikels in de Nederlandse tekst weer te geven met behulp van Russische modale partikels. Meestal gaat het daarbij om de zogenaamde axiologische modaliteit (goed/slecht, wenselijk/ongewenst) [Krylova, 2012, p. 4], bijvoorbeeld:

- (5) *Het is **maar** goed dat ik geen mopperpot ben, want dan zou ik verzuurd worden en niet m'n goede humeur kunnen bewaren.* (Anne Frank)
'It's a good thing I'm not a grumbler, because then I'd get soured and not be able to keep my good mood.'
'Хорошо **хоть**, что я не брюзга, иначе бы я скисла и мне не удалось бы сохранять мое хорошее настроение.'
- (6) *'Kom dan **maar** hier, kleine Wiplala,' zei Nella Della.* (Wiplala)
'Then come here, little Wiplala,' said Nella Della.'
'Ну так иди сюда, миленький Виплала!'

Andere Russische partikels komen in vertalingen van Nederlandse literatuur ook voor wanneer ze de modale betekenis van de Nederlandse tekst uitdrukken. Wij zullen dit als lexicale middelen beschouwen. Naast modale partikels worden Russische modale werkwoorden ook als lexicaal middel gebruikt om modaliteit over te brengen:

- (7) *Dan kan iedereen **maar** doen.* (De aanslag)
'Then anyone can just do (what he wants)'
'Тогда каждый может делать, что **захочет**.'

Wat de grammaticale manier betreft om modaliteit in het Russisch weer te geven, spelen de vorm van het werkwoord, de aan- of afwezigheid van voorvoegsels en de door de vertaler gebruikte tijd een grote rol.

Bovendien is er een manier om modale betekenis over te brengen, in de regel in imperatieve zinnen, met behulp van werkwoordherhaling (давай-давай 'geef-geef', иди-иди 'ga-ga', делай-делай 'doe-doe', говори-говори 'zeg-zeg' enz.). Een dergelijke herhaling kan een verscheidenheid van sprekersattitudes uitdrukken: irritatie, ongeduld, emotionele opwindning, maar ook berusting of gebrek aan geloof in de

doeltreffendheid van acties of hun positieve uitkomst. Hoewel in dit geval een woord wordt herhaald, beschouwen veel onderzoekers dit verschijnsel als een syntactische aanpak, maar er is ook een andere mening dat het een fraseologische uitdrukking is [Umarov, 2009].

Op basis van syntaxis kan een modale betekenis, bijvoorbeeld de betekenis van het partikel 'wel', worden weergegeven door middel van het thema-rhema indeling van de Russische zin:

- (8) *Nieuwe stoppen waren wel in huis, maar de stop moest helemaal achter in 't donkere magazijn ingezet worden en dat was niet zo'n prettig karweitje 's avonds.* (Anne Frank)

'New plugs were in the house, but the plug had to be inserted all the way back in the dark warehouse and that was not such a pleasant job at night.'

'**Электрические пробки в доме были**, но вворачивать пробки надо в самом конце темного склада, и это сомнительное удовольствие вечером.'

Daarom kunnen we zeggen dat 1) een bepaalde set modale partikels in het Nederlands kan fungeren als een communicatieve en culturele marker. Op zo'n manier wordt het gekenmerkt als een bepaalde moeilijkheid bij het vertalen en ons doet nadenken over manieren om de Nederlandse onderliggende modaliteit een plaats te geven in vertalingen naar het Russisch. Dat betekent dat de vertaler telkens moet beslissen of en hoe de modaliteit die inherent is aan de Nederlandse tekst moet worden uitgedrukt, 2) de Russische taal heeft een voldoende arsenaal om de modale betekenis die in het Nederlands door modale partikels wordt uitgedrukt, weer te geven, wat betekent dat de modaliteit van een Nederlandse literaire tekst in het Russisch volledig kan worden vertaald.

4. MODALITEIT IN HEDENDAAGSE POËTISCHE TEKST

Ondanks het communicatieve belang van modale partikels in het Nederlands en hun wijdverspreid gebruik, vooral in proza, zijn modale partikels zeer zeldzaam in de moderne Nederlandse poëzie. Om wat statistiek te geven, wordt modale partikel 'maar' in de gedichtenbundel van Astrid Lampe *De Taiga zwijntjes* (2015) geen enkele keer gebruikt: van de 15 voorbeelden van 'maar' in deze bundel is het 3 keer als focuspartikel gebruikt en in 12 gevallen is het een voegwoord. In andere bundels van verschillende auteurs wordt 'maar' in zijn modale betekenis slechts schaars gebruikt, de voorbeelden waarvan komen later. In tegenstelling

daartoe komt dit partikel in literaire teksten wel vaker voor: ongeveer in 20 % van alle zinnen met dit partikel heeft 'maar' een modale functie. Het gaat dus over 65 zinnen van 297 zinnen met alle soorten 'maar' in het boek 'Eerst grijs dan wit dan blauw' door Margriet de Moor, 59 zinnen uit 300 in het boek 'Minoes' van Annie M. G. Schmidt en 58 zinnen van 300 in het boek 'Het geheime dagboek door Hendrik Groen, 831/4 jaar' van H. Groen.

In poëzie wordt het modale partikel 'maar' af en toe gebruikt vooral in de evaluatieve functie, waarmee de duur van een actie of de vanzelfsprekendheid van een gebeurtenis wordt aangegeven. In de gedichten van de hedendaagse Nederlandse dichter Huub Beurskens, bijvoorbeeld, zijn de volgende regels te vinden: *het dat ik dit tot geen een iemand voortplanten / wil en **maar** ga en ontwricht deshalve in me keer* [Beurskens, 2004, s. 47] — het partikel 'maar' geeft hier de onontkombaarheid van het gaan weer; *niet ademloos onttrekken aan het nu het onttrekt zich / voortdurend **maar** aan ons in het kortstondig defect* [Beurskens, 2004, s. 27] — in dit voorbeeld betekent het gebruik van 'maar' het accent op de langdurigheid van de actie. De regels van Mark Boog bevatten een gelijke betekenis: *Maar dat is wat sommigen doen: praten, / altijd **maar** praten. / Muziek in een lift. / Hadden ze gelijk, ze zouden zwijgen.* [Boog, 2013, s. 28] Het is interessant op te merken dat de titel van de gedichtenbundel van Mark Boog ook 'maar' bevat, maar in deze context kan het partikel zowel als modaal partikel als focus partikel als alsconjunctie worden gezien.

In de moderne poëzie worden partikels uiteraard gebruikt in gebiedende zinnen, net als in de gesproken taal en in proza. Zo vinden we in Ramsey Nasr's vrije vertaling van Psalm nummer 6 de regels: *Sleur me **maar** mee / Maar niet zo boos.* Een ander voorbeeld is te vinden in een gedicht van de bekende dichter en kinderboekenschrijfster Joke van Leeuwen: *Een men zegt geloof **maar**, wat iedereen / mooi vindt vindt iedereen mooi* [Leeuwen, 2010, s. 17].

In sommige gevallen kan het gebruik van de gebiedende wijs met modale partikels, die de gebiedende wijs verzachten, gezien worden als een techniek om de hele tekst in te kaderen, bijvoorbeeld in het gedicht van Hannah van Binsbergen:

*huil **maar** dieren huil maar
huil **maar** jager die het hert doodschiet
huil **maar** jong hert dat zijn moeder verliest*

*huil wind die het blad van de takken blaast
huil **maar** snijbloem halfdood in je vaas
je broeders in 't veld blijven argeloos knikken
en blijven doof voor je bittere snikken
terwijl het water stijgt en op zijn tijd
alle bloemen van hun stelen snijdt.*
[Binsbergen, 2017, s. 24]

Er zijn echter niet veel van dergelijke gedichten. We kunnen een aantal veronderstellingen maken over waarom modale partikels zeldzaam zijn in poëzie, terwijl ze veel gebruikt worden in zowel alledaagse gesproken en geschreven taal, als in literaire teksten in het Nederlands.

De eerste veronderstelling houdt verband met het grafische beeld van het gedicht. N.M. Azarova spreekt over de grafische vormgeving van het gedicht, die in de moderne poëzie op de voorgrond is getreden. De informele norm van moderne verzen is de afwezigheid van hoofdletters en een minimaal gebruik van interpunctie. Daarnaast spelen de vorm van het gedicht, de lengte van de regels, de ordening ervan allemaal een rol in het “oogritme” van het werk [Azarova, 2015, p. 71]. Dit houdt zeker verband met de paradigmaverschuiving in de perceptie van kunst. Met deze verschuiving bedoelen wij de zogenaamde visuele wending — een verschuiving naar de waarneming van visuele informatie in tegenstelling tot de verbale presentatie ervan. De *visual turn* heeft de plaats ingenomen van de *linguistic turn* en een impuls gegeven aan de ontwikkeling van de wereldwijde moderne beeldcultuur — Visual Studies. Het verschijnsel van de beeldcultuur is nauw verbonden met de nieuwe technologieën op het gebied van de computercommunicatie: “Misschien pas in het tijdperk van de tekstverwerker of de computer begonnen wij als schrijvers aandacht te besteden aan de ruimtes tussen de woorden” [West-Pavlov, 2009, p. 15] — schrijft Russell West-Pavlov in “Space in Theory”. De afwezigheid van ‘overbodige’ woorden maakt meer ruimte vrij, en modale partikels, die geen eigen lexicale betekenis hebben, kunnen in de moderne gedichten als ‘overbodige’ beschouwd worden. De afwezigheid van een woord geeft vaak nog meer betekenis aan een werk dan de aanwezigheid ervan, omdat de lezer in dit geval zelf de door de auteur gelaten leemten invult (of niet).

De tweede veronderstelling houdt ook indirect verband met de groeiende superioriteit van de beeldcultuur boven de tekstcultuur op

wereldschaal. In veel gevallen leidt de dichter het verhaal discreet, alsof hij tekeningen maakt, als in een stripboek, zodat de lezer de ontbrekende schakels zelf kan aanvullen. In deze benadering zijn inhoudswoorden woorden waardevoller dan functiewoorden en partikels.

Hoe het ook zij, modale partikels worden in het hedendaagse poëtische discours in Nederland verrassend weinig gebruikt, wat enerzijds de taak van de vertaler vergemakkelijkt, maar anderzijds een maximale investering, concentratie en aandacht vereist voor het gedicht in zijn geheel: het grafische beeld van de tekst en verborgen consonanties en verwijzingen, zoals de verticale lezing van bepaalde elementen van het gedicht. De dichters van vandaag streven ernaar meer te zeggen met minder woorden, wat betekent dat de vertalers deze beperkingen moeten aanvaarden en hun potentieel ten volle moeten benutten.

5. CONCLUSIE

Modale partikels zijn specifiek voor het Nederlands, maar de betekenis daarvan blijkt universeel te zijn, wat elke tekst vertaalbaar maakt. In het Russisch zijn er veel manieren om deze betekenisweer te geven. Het poëtische discours biedt de vertaler echter een moeilijker taak: het 'understatement' handhaven met een beperkt aantal middelen. Poëzie is altijd vooruitstrevend geweest en blijft ook vandaag de dag vernieuwend maar vertaalbaar.

REFERENCES

- Arutyunova N.D. A word about dialogue. *Logical analysis of language: Mono-, dia-, and polylogue in different languages and cultures*. Moscow, 2010. P.5–9. (In Russian)
- Azarova N.M. The Convertibility of Visual Information in Poetic Translation. *Cognitive Studies of Language*. Vol. XXIII, 2015. P.63–72. (In Russian)
- Azarova N. M., Bochaver S. Ju. From difficulty to ease of translation. On the modern philosophy of translation and the translated text. *Novyi mir*, 10, 2019. P.138–143. (In Russian)
- Balen E., Caspers J., Wouden T. van der. Modale partikels in het Nederlands als tweede taal: aanwijzingen voor een vaste verwervingsvolgorde. *Internationale Neerlandistiek*, 48(2), 2014. P.31–40.
- Beurskens H. *Als met eenvogeltje*. Amsterdam: Atlas, 2004. 53 s.
- Benjamin W. The Task of the Translator. *Illuminations by Benjamin W.* Translated into Russian by Bernovsky N. M., Danilova Ju. A., Romashko S. A. Moscow: Martis Publ., 2000. P.46–57. (In Russian)

- Binsbergen H., Toerbina N. *Mijn leven is een schetsblad*. Bleiswijk: Vleugels. 2017. 28 p.
- Boog M. *Maar zingend*. Amsterdam: Cossee, 2013. 96 p.
- Haeseryn W. et al. *Algemene Nederlandse Spraakkunst*. Groningen, Deurne: Martinus Nijhoff and Wolters Plantijn, 1997. XXIX + 1717 p.
- Krylova E. B. Conjunctive functions of Danish particles. *Scandinavian Philology*, 16(1), 2018. P. 27–43. (In Russian)
- Krylova E. B. *The System and Functions of Modal Particles in Danish*. Author's abstract for the degree of Doctor of Philology, 2012. 44 p. (In Russian)
- Leeuwen J. van. *Grijp de dagaan*. Amsterdam: Querido, 2010. 48 p.
- Tereshko E. V. *Door jazz verbonden: Campert en Kerouac*, 2015. Available at: <https://www.nispb.ru/gedeelde-content/nieuws/nieuwsberichten/2015/03/artikel-k.-tereshko.html?cb&cb> (accessed: 03.09.2021).
- Tereshko E. V. Transmission of the particle 'wel' in translations from Dutch into Russian. *Germanic and Romance Languages in Higher Education in Russia. Collection of materials from the All-Russian Scientific-Practical Conference with international participation, dedicated to the 80th anniversary of Doctor of Philological Sciences, Professor A. L. Zelenetsky*. Kaluga: Kaluga State University K. E. Tsiolkovsky Publ., 2021. P. 132–143. (In Russian)
- Umarov I. O. On the Phraseology of the Repetition of the Verb Form. *Scientific Thought of the Caucasus*, 57(1), 2009. Available at: <https://cyberleninka.ru/article/n/o-frazeologizatsii-povtora-glagolnoy-formy> (accessed: 03.09.2021).
- West-Pavlov R. *Space in Theory: Deleuze, Kristeva, Foucault*. Amsterdam, New York: Rodopi, 2009. 275 p.
- Wouden T. van der, Caspers J. Nederlandse partikel beschrijving in international perspectief: waar zijn we eigenlijk en waar moet het toch naar toe? *Internationale Neerlandistiek*, 48(2), 2010. P. 52–62.

Ekaterina Tereshko

Institute of Linguistic, Russian Academy of Sciences

TRANSLATING DUTCH MODAL PARTICLES 'WEL' AND 'MAAR' INTO RUSSIAN

For citation: Tereshko E. Translating Dutch modal particles 'wel' and 'maar' into Russian. *Scandinavian Philology*, 2021, vol. 19, issue 2, pp. 375–385. <https://doi.org/10.21638/11701/spbu21.2021.210> (In Dutch)

The article considers ways of transferring the meaning of Dutch modal particles in Russian text. Modal particles in Dutch act as communicative markers that are specific to Dutch culture. In contrast to the popular opinion, that in translating modal particles the method of omission prevails, this article examines the lexical, grammatical, and syntactic methods for preserving the modal meaning of the Dutch text in Russian translations, using examples from fiction. In addition, the question of translatability of poetic texts is touched upon. Following N. M. Azarova and S. Y. Bochaver, the author accepts the thesis of the translatability of the poetic text. Modern poetry, however, has its own specific features, such as brevity, the importance of graphic appearance of the

text, and discreteness of the statement. Within strict limits of the growing importance of visual culture in the modern world, Dutch poets practically refuse “superfluous” words, including modal particles, which are extremely rare in poetry. This observation has a great value, because in today’s world of computer technology, the zero is as important as the one.

Keywords: Dutch, modality, modal particles, cultural accommodation, translation, poetry, visual turn, visual culture.

Ekaterina Tereshko

Junior Researcher,

Institute of Linguistics, Russian Academy of Sciences,

1, Bolshoy Kislovsky per., Moscow, 125009, Russian Federation

E-mail: tereshko@iling-ran.ru

Received: September 3, 2021

Accepted: October 8, 2021